

Koncepcja oceny zakłóceń w procesach realizowanych w zakładach karnych

mgr inż. Jakub Semrau

Rozprawa doktorska

przygotowana pod kierunkiem

dr hab. Moniki Odlanickiej-Poczobutt, prof. PŚ

Politechnika Śląska

Wydział Organizacji i Zarządzania

Zabrze, 2022

Streszczenie

„Koncepcja oceny zakłóceń w procesach realizowanych w zakładach karnych”

mgr inż. Jakub Semrau

Zdaniem autora, związek pomiędzy współcześnie stosowanymi rozwiązaniami z zakresu modelowania, wykorzystywanymi w naukach o zarządzaniu i jakości z niezmiennym od wielu lat systemem penitencjarnym stanowi wyzwanie dla środowiska naukowego. Występujące zakłócenia oraz zakłócenia krytyczne na każdym etapie funkcjonowania zakładów karnych, stanowiące główne problemy systemu penitencjarnego, stały się podstawą podjęcia tematu dysertacji.

Na podstawie metodyki projektowania rozwiązań, z uwzględnieniem dokonań nauk o zarządzaniu i jakości, szczególnie z obszarów logistyki, oraz w przekonaniu że modelowanie procesów w systemie penitencjarnym umożliwi opracowanie koncepcji oceny zakłóceń w zakładach karnych, sformułowano cele badawcze pracy.

Cel główny przyjęty w pracy:

- Opracowanie koncepcji oceny zakłóceń w procesach realizowanych w zakładach karnych w Polsce, poprzez zastosowanie narzędzi modelowania procesów oraz budowa założeń do systemu kontroli i monitoringu w badanych podmiotach.

Do zrealizowania celu głównego oraz szeregu celów szczegółowych, a także weryfikacji postawionej tezy badawczej, posłużyła stworzona przez autora procedura badawcza, składająca się z szeregu metod, narzędzi i technik badawczych:

- studia literaturowe,
- obserwacja nieuczestnicząca,
- badania ankietowe,
- badania eksperckie,
- studium przypadku.

Sposób realizacji celów oraz rozważania tezy badawczej zostały opisane w ramach pięciu rozdziałów dysertacji.

Badania literaturowe zostały przez autora podzielone na trzy rozdziały. W pierwszym rozdziale autor przeanalizował istniejące publikacje w zakresie istoty podejścia procesowego w organizacjach. Autor przedstawił istniejące klasyfikacje procesów wraz z sposobami planowania, zarządzania, koordynowania, doskonalenia oraz modelowania. Dodatkowo przedstawił znane definicje oraz klasyfikacje zakłóceń w procesach.

W drugim rozdziale autor przedstawił system penitencjarny w Polsce. W pierwszej kolejności pokrótce został przedstawiony rys historyczny, podzielony na kluczowe etapy rozwoju. Następnie autor

przedstawił wykorzystywane typy i rodzaje jednostek penitencjarnych oraz wszystkie funkcjonujące jednostki w polskim systemie penitencjarnym. Dla każdej jednostki została przedstawiona ilość miejsc więziennych oraz wskaźnik procentowy zaludnienia. Dodatkowo została przedstawiona klasyfikacja skazanych w polskim systemie penitencjarnym. Na zakończenie drugiego rozdziału autor przedstawił aktualny stan systemu penitencjarnego w Polsce. Dane zostały pozyskane z Biura Informacji i Statystyki Centralnego Zarządu Służby Więziennej oraz pozwoliły na stworzenie sześciu kategorii prezentacji danych:

1. Stan jednostek penitencjarnych.
2. Osadzeni w Polsce.
3. Realizowane orzeczenia w 2020r.
4. Ruch osadzonych.
5. Zatrudnienie osadzonych.
6. Ucieczki z jednostek penitencjarnych.

W trzecim rozdziale autor dokonał dekompozycji zachodzących procesów w określonych jednostkach penitencjarnych – zakładach karnych, wraz z identyfikacją czynności logistycznych. Na tym etapie badań autor zaproponował definicję procesów realizowanych w zakładach karnych w podziale na logistyczne, administracyjne oraz zarządcze. Dodatkowo autor dokonał dekompozycji realizowanych procesów na czynności logistyczne, administracyjne oraz zarządcze, które są powiązane ze sobą relacjami przestrzennymi oraz czasowymi.

Rozdział czwarty oraz piąty odnosi się do przeprowadzonych przez autora badań empirycznych. Czwarty rozdział stanowi opis podmiotu badawczego oraz pełną analizę przeprowadzonych badań ankietowych oraz obserwacji nieuczestniczących. Uzyskane informacje pozwoliły autorowi na zmapowanie zachodzących procesów przy pomocy notacji modelowania BPMN 2.0, z uwzględnieniem wszystkich pracowników zakładu karnego oraz podmiotów zewnętrznych. Autor stworzył łącznie 11 map procesów, zawierających 223 czynności procesowe podzielone na czynności zarządcze (23), administracyjne (44) oraz logistyczne (156).

Piąty rozdział zawiera opis przyjętej metody badawczej oraz prezentację jej wyników, dzięki którym została utworzona koncepcja oceny zakłóceń w procesach realizowanych w zakładach karnych w Polsce, poprzez zastosowanie narzędzi modelowania procesów oraz zostały zaproponowane założenia do budowy systemu kontroli i monitoringu procesów w badanych podmiotach.

Zdaniem autora, koncepcja oceny zakłóceń w zakładach karnych oraz zaproponowany system kontroli i monitoringu procesów może zostać wykorzystany w każdym zakładzie karnym w Polsce, funkcjonującym w oparciu o procedury realizacji procesów oraz obowiązujące ustawy.

Reasumując, proponowany temat dysertacji jest istotny zarówno z naukowego, jak i praktycznego punktu widzenia. Analiza procesów realizowanych w zakładach karnych, ich identyfikacja i klasyfikacja, a także dobór i wykorzystanie odpowiednich narzędzi modelowania procesów w tychże jednostkach wypełnia lukę dotychczas niezrealizowanych w literaturze badań, zwłaszcza na gruncie krajowym. Stanowi także ważne i ciekawe uzupełnienie dotychczas prowadzonych w tym zakresie analiz z innych perspektyw: psychologicznych oraz socjologicznych.